

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling; Europa
investeert in zijn platteland

VAN EURO TOT KENNISOVERDRACHT

Jaarverslag POP3 Brabant en GLB 2023

Inleiding
pagina 2

Highlights
pagina 4

Projecten
pagina 5

Inleiding

Subsidie voor plattelandsontwikkeling

Het Europese POP3-programma stimuleert innovatie en verduurzaming op het platteland met tal van maatregelen. Van directe investeringen op het boerenerf tot fysieke ingrepen in bossen, vennen en beken. Van kennisoverdracht tot het ontwikkelen van innovatieve producten en processen. Stimulus Programmamanagement voert dit programma uit voor Noord-Brabant.

Ingrijpend veranderingsproces

Het is belangrijk dat de landbouw innoveert en vernieuwt, zodat het milieu wordt beschermd, de rendabiliteit wordt verhoogd en de verbinding met de maatschappij wordt versterkt. Dit vereist een goede balans tussen landbouw en andere functies van het platteland, zoals natuur, waterbeheer, klimaatadaptatie en recreatie. Dit betekent ook een ingrijpend veranderingsproces van de landbouw en agrofoodsector, waarbij investeringen voor verduurzaming zich terugverdienen uit de markt.

Toekomstige generaties

We stimuleren agrariërs, waterschappen, gemeenten, grondeigenaren, natuurorganisaties, kennisinstellingen en betrokkenen in de agrofoodketen om samen te werken en van de Europese POP-subsidies gebruik te maken. Daardoor ontstaan kansen, worden obstakels weggenomen of voorwaarden geschapen. Zo blijft het platteland ook voor toekomstige generaties aantrekkelijk en economisch belangrijk.

Verlenging van het programma

De looptijd van het huidige POP3-programma is ten einde. Op 12 april 2021 heeft de Europese Commissie besloten het bestaande programma te verlengen tot en met 2022. Deze verlenging wordt het POP3+ genoemd. Dit programma omvat extra budget voor nieuwe openstellingen om plattelandsontwikkeling te blijven stimuleren tot aan de start van de nieuwe programmaperiode.

Afronding van het programma

In 2022 zijn onder het POP3+ de laatste openstellingen geweest en in 2023 zijn de laatste verleningsbeschikkingen afgegeven. In 2023 lag de focus op de declaraties en vaststellingsverzoeken van de lopende projecten. Dit geldt ook voor 2024.

GLB 2023-2027

In 2024 gaat het nieuwe GLB 2023-2027 van start. Dit Europese programma dat uitvoering geeft aan het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid is de opvolger van POP3. Stimulus voert het uit voor de provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland.

Kostenverlaging, schaalvergroting en productieverhoging hebben de natuur en een leefbaar platteland onder druk gezet. Nog meer dan voorgaande jaren is een flinke verandering nodig. Die verandering vraagt veel van agrarische ondernemers, maar ook van ketenpartijen, overheid, financiers en consumenten. Het GLB helpt hierbij. In december 2022 is de Nederlandse invulling van het GLB 2023-2027 goedgekeurd door de Europese Commissie.

Het programma loopt van 2023 tot 2027.

Toekomstbestendig

Belangrijk zijn de initiatieven van agrarische ondernemers om hun bedrijf toekomstbestendig te maken. Zij verduurzamen en spelen daarbij in op maatschappelijke opgaven op het gebied van milieu, biodiversiteit, klimaat en water. Tegelijkertijd moet de boer een gepast inkomen hebben. Ook wordt gewerkt aan het versterken van de leefbaarheid van plattelandsgebieden.

Bovendien is er aandacht voor samenwerkingsverbanden van agrarische ondernemers en andere partijen in de voedingsketen. Voor hen zijn er subsidies om te innoveren en kennis te delen of om problemen in het landelijk gebied aan te pakken.

Doelen in Nederland

De grootste uitdaging ligt in het versterken van de natuur. Het gaat daarbij om het verbeteren van het milieu, de biodiversiteit, de waterkwaliteit en het inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast wil het GLB 2023-2027 de ontwikkeling naar een toekomstbestendige landbouw bevorderen, waarbij de boer een gepast inkomen heeft en voedselzekerheid gegarandeerd is.

Regelingen

Het GLB biedt Europese subsidies die landelijk en provinciaal worden opengesteld. In totaal zijn er 22 regelingen. De verschillende regelingen binnen het GLB 2023-2027 kunnen in combinatie met elkaar worden toegepast.

Uitvoeringorganisatie

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) vervult de rol van beheerautoriteit. Stimulus is door de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Limburg aangewezen als uitvoeringsorganisatie (delegated body). Voor deze provincies is ruim € 148 miljoen euro beschikbaar. Ongeveer de helft van de middelen is afkomstig is uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (ELFPO). De andere helft bestaat uit cofinanciering van met name provincies en waterschappen. De landelijke regelingen (de grondgebonden en een aantal niet grondgebonden regelingen) worden door [RVO](#) uitgevoerd. De provincie specifieke invulling van het GLB 2023-2027 vindt u in de tabbladen bovenaan de pagina.

Stand van zaken

In 2023 lag het accent op de voorbereidingen voor de openstellingen en lokale ontwikkelingsstrategieën. De LEADER-gebieden voor de eerste drie provincies zijn bepaald. In februari 2024 zijn de eerste openstellingen van het GLB-2023-2027 vaststellingsverzoeken van de lopende projecten. Dit geldt ook voor 2024.

Wist u dat...

- in het afgelopen jaar 32 POP3 Brabant-projecten succesvol zijn afgerond? Daarmee staat de teller op 244 projecten.
- het Regiebureau POP met regelmaat themanummers uitbrengt waarin ook verhalen van POP3 Brabant te lezen zijn?
- Stimulus het GLB-programma uitvoert voor drie provincies: Noord-Brabant, Limburg en Gelderland?
- Stimulus als Delegated Body is aangewezen en daarmee de volledige uitvoering van het GLB-programma verzorgt in de drie provincies? Stimulus is aangewezen als Delegated Body - een daarmee de volledige uitvoering voor haar rekening neemt. Dit is exclusief de betalingen die nog door RVO als Betaalorgaan worden uitgevoerd.
- naar verwachting in 2024 voor alle interventies een openstelling komt?

Highlights

€ 81.661.697
Verleende subsidie

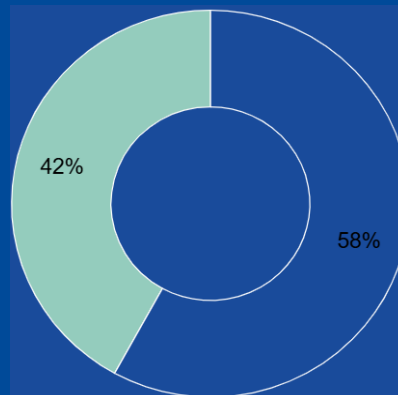
€ 154.471.802
Investering

555
Projecten

596
Ondersteunde organisaties

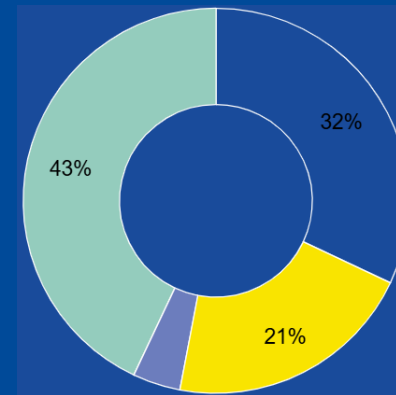
Uitputting subsidiebudget

■ Lopende projecten: € 47,8 M
■ Afgeronde projecten: € 33,9 M

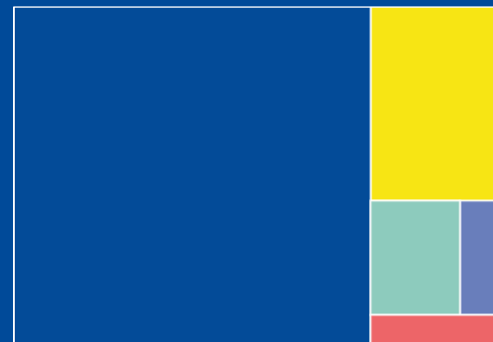
Projectfinanciering

■ ELPFO: € 48,7 M
■ Provincie: € 32,9 M
■ Overig publiek: € 6,3 M
■ Privaat: € 66,5 M

Type instrument

■ Investerings: € 59,3 M
■ Samenwerking: € 12,7 M
■ Kennisoverdracht: € 4,9 M
■ LEADER: € 2,5 M
■ Overig: € 2,2 M

Thema

■ Natuur en biodiversiteit: € 23,4 M
■ Agrofood: Innovatie en duurzaamheid: € 24,5M
■ Jonge Landbouwers: € 3,2 M
■ Verbetering waterkwaliteit: € 25,8 M
■ LEADER: € 2,5 M
■ Overig: € 2,3 M

*De genoemde bedragen betreffen Europese subsidie en cofinanciering van de Provincie Noord-Brabant

*De genoemde bedragen betreffen Europese subsidie en cofinanciering van de Provincie Noord-Brabant

Projecten in de schijnwerpers

'Zonder de POP-subsidie was de koeientuin er nooit gekomen'

Jan en Ingrid van Esch

Het eerste melkveebedrijf in Nederland – en zelfs in Europa – dat als Koeientuin is ingericht staat in het Brabantse Heukelom. Voor dit nieuwe stalconcept kregen Jan en Ingrid van Esch een Europese subsidie. “Zonder de POP-subsidie hadden we de stal nooit kunnen financieren. Banken durven dat niet aan, want het concept moest zich nog bewijzen”, blikt Jan terug.

De vrijloopstal is ontworpen vanuit de behoefte van de koe én die van de burger. De koe wil een zachte ondergrond zonder beton waar zij vrij kan bewegen. De burger ziet graag een koe in het groen. Ingrid: “De koeientuin is een vrijloopstal. De koeien kunnen liggen op de zachte vloer die aanvoelt als een weiland. Een volautomatische mestrobot houdt de vloer schoon. Door het dak en de open wanden komt volop daglicht binnen. Bomen, klimplanten en struiken in en om de stal zorgen voor een natuurlijke uitstraling en verkoeling.”

Agrarische ondernemers Jan en Ingrid en hun kinderen Manon en Arjan van Esch zijn echte pioniers. Zij waren de eersten in Europa die met De Koeientuin aan de slag gingen.

Project: Koeientuin Tierelier Toekomstbedrijf

Projectpartners:

1

Looptijd:

16-4-2018 / 31-12-2023

Financiering:

Totaal: € 250.000

Verdienmodel

Pas later kwam ook het gezichtspunt van de boer erbij die zo min mogelijk stikstof wil uitstoten. “De doorlatende toplaag scheidt mest en urine. Dat is belangrijk, want alleen als mest en urine bij elkaar komen, ontstaat er ammoniak”, legt Jan uit. Allang voordat de stikstofuitstoot een probleem werd, vond Jan het vreemd om kunstmest te kopen en de stikstof – een belangrijk onderdeel van kunstmest – de lucht in te laten gaan. “We moeten toe naar een tweestromenmodel, een verdienmodel voor de melk én een verdienmodel voor de mest en de urine. Dit kan door mestscheiding bij de bron. Urine en mest moeten dus niet met elkaar in contact komen. Dan kun je de vaste mest gebruiken op het land. In de urine zit de plantenvoedingsstof kali, waaraan ook een tekort is in de grond.”

Wetgeving

Helaas is er van een tweestromenmodel nog geen sprake, omdat onder andere de wetgeving nog niet is toegespitst op mestscheiding bij de bron. Het wordt gezien als ‘één pot nat’ wat overigens ook letterlijk het geval is. De vaste mest is te dun om in de vrachtwagen te laden, maar te dik om op te zuigen. Er zijn dus nog wel wat hindernissen te nemen. Een oplossing kan het indrogen van mest zijn.

Ingrid: “Vooroplopen heeft het voordeel dat je subsidie krijgt. Alleen als je als eerste een innovatief concept uittest, kun je in aanmerking komen voor een subsidie. Als eenmaal bewezen is dat het werkt, dan is die kans voorbij. Doordat we de eerste Koeientuin van Europa hebben, hebben we veel media-aandacht gekregen en dat is natuurlijk leuk, ook voor Kinderopvang Tierelier dat bij ons hoort.”

“Nadeel van innoveren is dat je veel geduld moet hebben en tegenslagen moet incasseren, maar dat lukt ons wel”, lacht Jan. “Uiteindelijk worden de barrières die we nu ervaren bij de mest ook opgelost.”

POP-subsidie

Jan en Ingrid hebben zich grondig verdiept in innovatieve stalconcepten en de financiering ervan. Zij bezochten bijvoorbeeld bijeenkomsten van de provincie, LTO, Stimulus en andere organisaties. Ingrid: “Er is veel kennis gratis beschikbaar. Het bezoeken van bijeenkomsten kost veel tijd, maar het is ook erg leuk. Je ontmoet er mensen die je verder kunnen helpen. Stimulus heeft ons bijvoorbeeld goed geholpen met de aanvraag en ook met het opstellen van de rapportage die we moesten maken.”

Rust

Jan benadrukt dat de Koeientuin niet heilig is. “Iedere boer moet bekijken wat in zijn situatie de beste oplossing is. Voor ons is dat de Koeientuin.” Ingrid: “We zijn nog steeds blij met de nieuwe stal, omdat we echt een stap in het dierenwelzijn hebben kunnen maken. De koeien hebben het goed naar hun zin in de Koeientuin waar ze sinds een jaar vertoeven.” Hoe ze dat weten? “De rust die er heerst in de stal is ongelooflijk”, zegt Jan. “Dat is niet alleen fantastisch voor de koeien, maar ook voor de kinderen van 0-12 jaar van onze kinderopvang die regelmatig een bezoekje brengen aan de stal.”

In de Koeientuin kunnen de koeien hun natuurlijke gedrag vertonen.

Over Koeientuin Tierelier:

Koeientuin Tierelier is een innovatieve en duurzame stal voor melkvee. De koeien hebben veel ruimte.
Lees meer: koeientuintierelier.nl

Wilt u weten hoe het eruit ziet?

Bekijk de video: <https://youtu.be/ltFH4cGIHag>

CONTACT

Stimulus Programmamanagement
Postbus 585
5600 AN Eindhoven

040 – 237 01 00

info@stimulus.nl

www.stimulus.nl

FOTO'S

Koeientuin Tierelier

VORMGEVING EN REALISATIE

WEBtima WEB en IT diensten

© Copyright 2024 Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend

Stimulus Programmamanagement voert Europese, nationale en regionale subsidieprogramma's en fondsen uit in Zuid-Nederland en Gelderland.